СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 60. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 13-го березня 1936. — VOL. XLIV. No. 60. Jersey City, N. J., Friday, March 13, 1936. THREE CENTS

ЗАПОВІДАЮТЬ СКОРЕ ПОЛАГОДЖЕННЯ СТРАЙКУ

НЮ ЙОРК. — Міський посадник Ля Ґвардія каже, що йому вдалося вже полагодити дві суперечности між власниками високих будинків та страйкуючими робітниками, що обслугують ці будинки, та що він має надію довести страйк до кінця вже до кількох днів.

У міськім ратуші відбуваються в цій справі наради, що тягнуться до пізної ночі.

Тимчасом юнія обслуги високих будинків викликала на страйк робітників дальших 40 будинків. Ці робітники вийшли на страйк в найкращім порядку.

На допомогу страйкуючій обслузі орґанізуються комірники в деяких домах. Подекуди вони вже й виставили під домами пікети з таблицями, що домагаються кращих умов життя для робітників. Орґанізацією комірників між іншим інтересується дуже конґресмен Маркантоніо.

Зате нюйорська торговельна палата на своїм бенкеті в Готелю Пенсилвенія виступає проти подібних заходів посторонніх людей як проти невідповідальних кроків.

У середу поставлено на перше переслухання перед міським судом Джозефа Фленґена, котрого поліція посуджує, що це він, нанявшися за скеба й сторожа дому ч. 888 на Парк Евені, вломився до одного мешкання в тому домі та забрав з нього дорогоцінностей вартости 55,000 долярів.

В середу арештовано 6 осіб, між іншими одного страйколома, що побив палкою страйкаря, що пікетував під домом.

БОРОТЬБА ЗА ВУГЛЕВИЙ ЗАКОН ГОФІЯ.

ВАШИНҐТОН. — Перед найвищим судом Злучених Держав почалася розправа, в котрій іде за те, чи ухвалений на останній сесії закон Гофія про вуглевий промисл годиться з американською конституцією.

На процесі стоять по обох боках найкращі адвокати Америки й розправа викликує широке зацікавлення в цілому краю.

БОРОТЬБА ЗА СУБСИДІЇ ДЛЯ КОРАБЛІВ.

ВАШИНҐТОН. — При ухвалюванню видатків для почтового уряду, вироблених податковим комітетом, вичеркнено суму 26 і пів міліона долярів, призначену на субсидії для корабельних фірм, що перевозять почту.

Зроблено це на пропозицію сенатора Ґласа, котрий заявив, що він не має нічого проти цього, щоб корабельним фірмам давати субсидії, але коли уряд дає такі субсидії, то він повинен робити це явно-славно, як це свого часу підносив президент Рузвелт.

ЗАВОДЯТЬ ФАШИЗМ У ПАРАҐВАЮ,

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Тимчасовий уряд Параґваю, південно-американської републики, проголосив фашизм.

Цей уряд, на чолі котрого стоїть полковник Рафаель Франко, проголосив декрет, що держава обнимає всі сторони народнього життя, що революційна партія й держава нероздільні та що всі інші партії заборонені.

Є це перший фашистівський уряд на західній півкулі. Република Параґвай має коло 850,000 душ населення.

ВИЗИВАЮТЬСЯ В КОНҐРЕСІ.

ВАШИНҐТОН. — Підчас дебати в палаті послів конґресмен Зьончек зі стейту Вашинґтон сказав, що конґресмен Еквол з Ореґону „хоче робити з себе дурня". Обурений на це конґресмен Еквол заявив, що в цілому конґресі нема більшого осла від пана Зьончека. Виміна визиванок викликала в палаті таке замішання, що впродовж пів години тяжко було чути, що хто говорить.

Нарешті предсідникові нарад удалося заставити конґресменів до спокою і він міг дати конґресменам лекцію про пристойність у поведенню в конґресі. Потім поставлено внесок і рішено вичеркнути визиванки з протоколу.

ЗАБОРОНЯЄ СВЯЩЕНИКАМ ПОЛІТИКУВАТИ.

КВІБЕК (Канада). — Архиепископ видав до католицького духовенства циркуляр, у котрім забороняє священикам мішатися до політики під загрозою втрати урядів і приходів.

Послание епископа забороняє священикам говорити про виборчі питання навіть у приватних розмовах та робити про них натяки підчас сповіди. Не вільно їм теж, згадуючи пресу, згадувати ґазети поіменно.

ХОЧУТЬ ДОЗВОЛЕННЯ ЛЬОТЕРІЇ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — У стейтовій леґіслятурі йде сильний рух за леґалізування льотерії. Радять при тому, щоби приходи з льотерії йшли на допомогу для безробітних.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ОСТЕРІҐАЄ ПУЕРТОРІКАНЦІВ.

Секретар внутрішніх справ Ікес видав публичну осторогу до „групи фанатиків, що представляють зникаюну меншість у Пуерто Ріко та пускаються на політику насильств", щоб, мовляв, добути для Пуерто Ріка повну незалежність. Ікес каже, що американський уряд не буде толерувати тероризму й убивств. Осторога відноситься видно до недавньої заяви пуерторіканських студентів.

350,000 ҐАЗЕТНИХ ВИТИНКІВ ПРО ЕДВАРДА VIII.

В р. 1910. основано в Лондоні спеціяльне бюро, що має за ціль збирати витинки з часописів, де згадується про тодішнього велського принца, а сьогоднішнього короля Едварда VIII. Вже по кількох роках існування те бюро зібрало про князя більше заміток і статей як про його діда, Едварда VII. Сьогодні та збірка дійшла до 50 великих томів, зложених з 350,000 витинків з преси цілого світу.

БОЙКОТ НІМЕЦЬКИХ ФІЛЬМ У МАДЯРЩИНІ.

Мадярські власники кінотеатрів погрожують гострим бойкотом німецьких фільм. Власники домагаються, щоб не тільки припинити імпорт німецьких фільм, але навіть почати негайно бойкот тих німецьких фільм, що вже є на терені Мадярщини. Причиною бойкоту є вороже відношення німецьких властей до фільм мадярської продукції.

ЖИВИЙ СМОЛОСКИП.

В хаті Петра Панасюка у Львові трапився несамовитий випадок. Панасюк, урядник Малопольського Нафтового Товариства, вернувся критичного дня до хати пяний і зчинив бешкет. Між його жінкою Софією і ним дійшло до гострої суперечки. В одному менті Панасюкова облила чоловіка якоюсь пальною рідиною, мабуть бензиною, й підпалила сірником. П о л у м я швидко охопило всю постать Панасюка, перемінючи його в живий смолоскип. Одначе він сам загасив полумя й візвав Рятункове Поготівля. Лікар ствердив у нього попарення II-го ступня лівої щоки, уст і лівого вуха. Панасюкову, прихильницю варварських жартів, арештували.

ЖАХЛИВА СЦЕНА В СУДІ.

У виленському суді відбулася розправа проти 17 комуністів з новоґрудського повіту й Полісся. Коли перед судом станув свідок Я. Стрільчук і почав обтяжувати обвинувачених, з останньої лавки для публики на салі вийшов швидко молодий чоловік з двома револьверами до свідка і дав до нього три стріли. Настала величезна метушня, з якої скористав атентатчик і не задержаний ніким вибіг на коридор. Аж тут кинувся за ним поліцай, що був свідком у цій справі, й стрілив за ним двічі. Втікач, поцілений, упав на сходах, але швидко підвівся і знову почав утікати. Тоді поліцай стрілив іще раз і тяжко ранений атентатчик звалився знову на сходи. На місце прибули два ратункові вози, з яких один забрав тяжко раненого Стрільчука, а другий атентатника.

ЗГИНУЛИ ПІД ТЯГАРОМ 100-КІЛЬОҐРАМОВОГО САМОВБИВНИКА.

В Гельсінґфорсі, столиці Фінляндії, сконив цими днями в самовбивчих цілях з 4. поверху 45-літній урядовець Лярсон, що важив більш як 100 кг. Він упав на молоду подружну пару, що в тому менті переходила вулицею, і ще на одного мужчину, що товаришив їй. Жінка згинула на місці, бо самовбивник своїм тягаром зломив їй основу черепа. Оба мужчини померли в дорозі до лічниці.

СТРАХ ПЕРЕД ВОДОЮ — ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ.

В Лондоні помер недавно один 80-літній старець, що впродовж цілого свого життя ні разу не купався. Коли він захворів, його перевезли до лічниці, а там рішили передовсім викупати його. Старець зо слізми в очах благав, щоб того не робили, бо він купелі не пережиє. Не вважаючи на протести старця, його силою завели до лазні. Як тільки всадили його до ванни, старець дістав атаку серця і помер.

ПІВТОРА МІЛІЯРДА КОРОН ПІШЛО З ДИМОМ.

Згідно з оголошеними даними дирекції чехословацького тютюневого монополю минулого року в Чехословаччині викурили тютюну, циґар і папіросів за 1,648,000,000 корон. Чехословацький державний тютюневий монополь мав з того 1,160,000,000 корон чистого зиску.

ТОРГОВЛЯ ЛЮДСЬКИМ ТОВАРОМ.

У звязку з італійсько-етіопською війною опінія цивілізованого світу стверджує з обуренням, що в Африці є ще досі леґальна торговля невільниками. Централею цієї торговлі є арабська провінція Геджас над Червоним морем. Король цієї країни, Гуссін, унормував торговлю невільницями законно і сам оголосив у часописі „Квібля" низку статтей, доказуючи, що ця торговля є згідна з наукою корану, бо сам Магомет її захвалював. На думку поступовіших магометан королівська інтерпретація науки пророка занадто довільна й натягнена до практичних цілей. Торговля живим товаром приносить поважні зиски. Невільники, яких привозять до Геджасу, це переважно мурини з Судану та погранччя Етіопії. Головними ринками збуту є Міджі, Бірк і Ель-Таіф. Сюди привозять кораблями сотні невільників. Хоч на Червоному морі стежать безупинно кораблі европейських держав, що поборюють це варварство, торговля невільниками треває дальше. Стверджено, що також у середущій Саґарі процвитає торговля людським товаром. Централею для цілої Саґари є місто Тавдені, яке можна назвати справжнім пеклом. Тут є саліни, в яких працюють невільники. Европейські експедиції дістаються сюди дуже рідко. Нема тут дерев, а умовини праці є такі важкі, що найсильніші невільники гинуть після кількох місяців. Їхня доля є гірша ніж доля вючних звірят в найбідніших краях Европи. Культурне людство толерує це варварство, бо є заслабе, щоби накинути Африці свою цивілізацію.

НОВІ МОРСЬКІ ПРИПИСИ В СОВЄТАХ.

Совєтський уряд видав нове зарядження відносно перебування на суші залоґ чужих кораблів, заякорених у совєтських пристанях. По думці тих приписів можуть офіцири й моряки чужих кораблів сходити на сушу щойно тоді, як дістануть окремий пашпорт, виданий совєтською владою. З ментом залишення пристані пашпорти мусять звернути владі.

ТАНЦЮРИСТ — ПАЛІЙ.

На Моравії арештувала чеська поліція в одному селі парубка за те, що навмисне підпалив кілька хат. У слідстві арештований палій признався, що підпалював тільки тому, що хотів потанцювати з кількома ґарними дівчатами. Річ у тому, що місцеві пожежники були найкращими танцюристами. Коли вони приходили на вечерниці, то ніхто не міг з ними суперничити. Дівчата танцювали тільки з пожежниками. Нещасний палій дуже зле танцював і ніколи не міг на вечерницях забавитись, бо дівчата не хотіли з ним танцювати. Звідти й зродилася в нього думка в часі забави підпалювати будинки. Пожежники мусіли спішити до своєї праці. Тоді палій, хоч і лихий танцюрист, міг якнайкраще бавитися.

ЖАХЛИВЕ САМОГУБСТВО.

Випадок жахливого самогубства трапився в Станиславові, в домі залізничого урядовця Бартника. Ото його син Юрій, вернувшися схвильований зі школи, пішов до другої кімнати і там вбив собі в серце довгий кухонний ніж. Коли мати побачила трупа сина, попала в нервовий розстрій. Хлопець лишив лист до одного зі своїх учителів.

НАЙНОВІША СЕНЗАЦІЯ.

Останніми днями почали показуватися в совєтській пресі пораз перший від вибуху революції рекламові оголошення. Реклями ці подають ріжні трести, що конкурують між собою. В оголошеннях підкреслюють вони дешевість і інші прикмети своїх виробів. Сензаційне між іншим є оголошення московського споживного тресту „Октябр". Старається він позискати своїх відборців тим, що офірує їм безплатну доставу „знаменитих" бараболь прямо до дому.

Комісар прохарчування Мікоян видав обіжник, у якому дораджує совєтським трестам оголошуватися в часописах. Незабаром має віджити в Совєтах теж реклама на залізницях та у трамваях.

ГОЛОСНИЙ КОНҐРЕС ГЛУХОНІМИХ.

У Стамбулі відбувся недавно конґрес глухонімих, який перемінився у зовсім голосну авантуру. Члени конґресу не могли договоритися звичайною методою ґестикуляції в справі змісту одної резолюції й стали вживати більш „переконуючих" арґументів, як крісел, палок, що їх вживається звичайно на вічах. Дійшло до такої бійки, що поліція мусіла інтервеніювати. Президія конґресу мусіла припинити того роду наради конґресу і відложити дискусію над тією резолюцією на інший день.

ВІЙНА БУДЕ ДО ДВОХ ЛІТ, ЗАПОВІДАЄ ФРАНЦІЯ

ПАРИЖ. — Вислано спеціяльну комісію над Рен, щоб оглянула стан французьких кріпостей. Військові знавці твердять, що Франція покищо забезпечена на всякий випадок. Але не думають, що війна вибухне. Хоч булоб краще, щоби вибухла тепер, ніж це має статися за два роки, коли Німеччина буде ліпше підготована. В Франції числяться з тим, що готово не прийти до наложення санкцій проти Німеччини, а це спричинить загострення відносин в Европі.

ХТО Є ПРОТИ САНКЦІЙ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ?

ЛОНДОН. — Тут рахуються з тим, що Анґлія не буде за ніяку ціну по стороні Франції, що домагається санкцій проти Німеччини. Франція домагається від Німеччини як не санкцій то принаймні певних уступок, бо в слова її не вірить. Але які це мають бути уступки, покищо не знати. Італія вагається між Францією і Німеччиною. Не хоче зразити собі Франції, але й не хоче заявитися за санкції. Навпаки вона рахує на те, що санкції проти Німеччини проваляться, а тоді вона виступить зі своїм домаганням знесення санкцій проти неї. Польща дала вже до пізнання, що не буде попирати санкцій проти Німеччини.

ЛИШЕ СОВЄТИ З ФРАНЦІЄЮ НА ВСІ ЗАСТАВКИ.

МОСКВА (Росія). — Совєти підбехтують Францію, щоб не пішла на уступки Німеччині. Заявляють, що вони стоятимуть цілком по її стороні у всякому випадку. Кажуть, що треба створити в Европі ради мира один спільний фронт проти Німеччини.

НЕ ЗАДОВОЛЕНІ З ПРОПОЗИЦІЇ ГІТЛЄРА.

МОСКВА. — Совєти не годяться з мировою пропозицією Гітлєра, в якій він зазначує, що готов позаключувати з поодинокими державами договори про ненапад. Вони хотілиб, щоб Німеччина заключила один колективний договір зі всіми державами разом. В цей спосіб мусів би Гітлєр заключити такий самий договір і з Совєтами.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ЛЕКШЕ ВІДІТХНУЛА.

ПРАГА. — Тут пильно слідкують за подіями в Европі, від яких розвою залежить у многім існування самої Чехословаччини. Будучи звязаною з Францією, малою антантою і балканською антантою, Чехословаччина знайшлася в бльоку, який попирає французьку політику і є проти Німеччини. Та тепер ситуація змінилася, коли Гітлєр виразно заявив, що готов кожної хвилі заключити з Чехословаччиною мир про ненапад і заґарантувати ще й незалежність Австрії. Ця заява успокоїла Чехословаччину і вона зачинає глядіти на Німеччину в такий спосіб, що добре булоб знайти шлях до порозуміння з нею.

ВЕЛИКІ ПОВЕНІ НА ЛИТВІ.

КОВНО (Литва). — Столиця Литви у воді. Є залятих яких 5,000 домів. Це виляла ріка Німан.

ПИШЕ ПРО „ПОГРОМ У ПОЛЬЩІ".

ЛОНДОН. — Кореспондент жидівської пресової аґенції подає, що польська цензура не допускає друкувати в пресі про протижидівські розрухи в Пшитку. Та він поїхав до того міста, як тільки довідався, що там сталось. А прибувши, переконався, що там відбувся „погром жидів", цілковито подібний до тих погромів, що їх влаштовувано в найгірших часах царської реакції. Кореспондент розповідає про двох убитих жидів та масу покалічених, що лежать у шпиталі.

Як відомо, в тих розрухах вбито теж одного християнина. Кореспондент каже, що влада не дбала про те, щоб охоронити жидів, хоч її повідомлювано на кілька днів наперед, що буде погром.

НАКАЗУЮТЬ ДОБРЕ ВИВЧИТИ „РУССКУ МОВУ".

МОСКВА. — Народній комісар освіти видав наказ, у якім доносить, що сам Сталін домагається, щоб по школах краще вчили „русскої" мови. Комісар каже, що він переконався, що ті, що виходять зі шкіл, не знають граматики і роблять при писанні багато ортографічних помилок. І ось тому комісар взиває „взятися з цілою енерґією" за те, щоб усюди вивчено добре „русску" мову.

ЛЮКСУС І НУЖДА.

ЛОНДОН. — Лорд Мелчет заявив підчас одного з обідів, що він був у товаристві короля Едварда, коли цей оглядав новий чудовий корабель „Королева Марія". Передтим оглядав король закамарки міста Ґлесґова, в яких, як відомо мешкає сама біднота. Мелчет подав, що він чув, як король сказав до його сусіда, що він не розуміє, як можна погодитися з тим щоб у світі були будовані такі палати як отсей корабель, а разом з тим, щоб існували такі закамарки, як ті, що він їх оглянув. Згадуючи за те, лорд Мелчет сказав, що це виглядає по дурному, коли ми розвязуємо скомпліковані наукові проблеми, а не годні розвязати цеї проблеми.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК ЦЕ РОЗУМІТИ?

Є фактом, що ми маємо в У. Н. Союзі таких членів, що мають і по девятеро дітей, вписаних у члени нашої організації. І далі є фактом, що тими членами є наші тяжко працюючі робітники. Це всі ми знаємо, а коли це ще й тепер підносимо, то робимо це тому, що цього вимагає справа. Бо, коли є такі родичі, котрим важко звязати фінансово кінці докупи, а вони вважають своїм національним обовязком мати аж по 9 своїх дітей в українській організації, то якже тоді глядіти на тих родичів, що не вписують до цеї організації ні одної своєї дитини?

І якжеж тоді глядіти на таких відділових урядників, яких наділюється громадським довірям і почестю і вибирається їх до проводу, а вони самі не мають того почуття, щоби бути добрим приміром в організації й вписати до неї свої діти?

Крім цього: як ми властиво глядимо на такі справи? Чи нам здається, що станеться чудо з українською іміґрацією в Америці? І з українською церквою, та з нашими тут побудованими народними організаціями? І з нашою пресою? І з нашою мовою? І з нашими ідеалами? І з тою державницькою нашою ідеєю, яку ми ніби так глибоко маємо в серці?

Хтож це все має в Америці перебрати? Хтож ті ідеї має продовжувати?

Нам здається, що наша іміґрація перестала цілковито думати. Бо давно, коли вона не думала, то хоч глибоко інстинктом відчувала, що треба будувати свої організації, щоб вратувати своє народне життя в Америці. Цей інстинкт тепер цілковито притупів. Бувало було повно фанатиків, що розбудовували на місцях У. Н. Союз, і то тоді, коли він був слабий, коли не міг давати ріжних полекш, коли навіть не міг дати великої ґарантії. І тоді не давав він ніякого винагородження тим, що приєднували членів до нього. А сьогодні обставини цілком змінилися. Союз став великою, модерною, народною асекураційною установою. Союз дає ріжні полекші. Оплачує витрачені кошти. І дає нагороди за працю при організуванні. А всежтаки праця йде пиняво. А це тому, що мало в нас людей, що розуміли6, що нема і не може бути ніякого застою в народній праці, що велика ідея вимагає щораз нових ідейних працівників.

А крім цього ми таки легковажимо собі здобутки нашої іміґрації й труди та посвяту тих, що ту іміґрацію збудували. Ми легковажимо собі долю наших власних дітей. Ми таки не дбаємо, що з них буде під українським оглядом. Бо інакше принаймні вписали6 до Союза свої діти наші члени і відділові урядники. Це є та справа, яку треба обовязково порушувати на відділових мітинґах.

ПОХМІЛЛЯ.

(З КРАЮ ПРО „УГОДУ").

Похмілля, те що німці називають „каценямер", а поляки „коцівік", дає вже себе відчувати і серед партії УНДО і серед українського громадянства Галичини.

Творці угоди, пп. Целевичі, Кузьмовичі, Мудрі поставили її в площину задоволення „реальних потреб" нашої людности. Але коли населення так її й зрозуміло й коли в краю розніся крик давайте посади! — УНДО мусіло признатися, що має порожні руки. Що ані посад, ані кредитів угода не принесла.

Що більше, наступ на решту прав і можливостей для нашого населення, які лишилися по небіжці Австрії, йде далі повною парою. В часописах, навіть у самім „Ділі", що пропагує угоду, зявляються статті за статтями, на цю тему. Напр. недавно були статті про систематичний похід проти найбільшої української кооперативи, проти „Маслосоюзу". Плянується низка заходів, щоб унеможливити діяльність цеї кооперативи. Таксамо повною парою йде в пресі кампанія, що прямує до оснування нових польських шкіл у Галичині, нових костелів і т. п.

Як польська преса розуміє „угоду", свідчить напр. стаття одного польського орґану, який доводить, що ундівцям нічого не належиться за те, що вибирали до сойму (і не бойкотували виборів) і за те, що попирають існуючу конституцію, бо, мовляв, так поступати це обовязок кожного горожанина. Навпаки, колиб вони того не робили, булаб це... „державна зрада".

Правда, горожани вільної Америки, коли це читають, мабуть вперше чують, що ухилятися від виборів є державною зрадою, та що леґальна боротьба проти існуючої конституції є теж державною зрадою. Але й у Польщі повинноб це бути дивотою, бож закон не забороняє горожанинові голосувати або не голосувати при виборах. Віддання голосу не є примусове, отже в абстиненції нема ніякої зради.

Таксамо цю пару місяців тому, перед ухвалою нової конституції, ввесь проурядовий табор вів завзяту кампанію проти дотеперішньої конституції і ніхто не думав, що це державна зрада... Але тепер показується, що справа мається інакше, і ундівці не заслугують на жадну рекомпенсату за те, що попирали урядовий табор...

Інші польські орґани йдуть ще далі. І так один часопис навязує до соймової промови Остапа Луцького, що галичани це племя західньої культури, і кличе їх бути консеквентними: мовляв, як захід, то захід, а тому **хай галичани приймуть спільний календар, хай обходять спільно з поляками свої свята і хай... приймуть замісць кирилиці латинку...**

А один польський посол у нововибранім соймі вирішує справу ще ясніше: що тут, каже, довго говорити про українські жалі, коли це справа другорядна. А коли українці вже визнали польську державу за свою, то значить, що тепер є лиш один польський нарід, лише що складається з ріжних племен, що говорять ріжними мовами чи діялектами. А це вже дрібниця, щодо якої можна зговоритися...

Отже бачимо, до чого це дійде. Чи думали над тим провідники УНДО? Чи здавали собі справу, куди йдуть?

А наслідки їх потягнень є подвійної натури. Не лише підірвали вони внутрішню силу Галичини безпосередньо. Вони підірвали її й посередньо. А саме, в Галичині знову зачинає ширитися комунізм. Він був притих трохи. Але тепер Москва знову сипнула гроші, а збаламучена людність лапається на вудку: **мовляв, ваші провідники зрадили всіх вас, то дежж нам шукати ратунку, як не в комунізмі?** В тій, що одна ще тримає з народом та не пішла на угоду!...

Що комуна давно замирилася з польською державою, пакт неаґресії з нею заключила, Волинь, Підляшша, Полісся і Холмщину їй віддала, про це темні маси забули...

Та добре, що є симптоми отверезіння. Вже життя дає яскраві докази, що УНДО то не є край, та що сконстернований край зачинає приходити до себе.

ВЕЛИКИЙ АРХИТЕКТ СЛОВА

Привикли ми, що найпередніші місця в сучасній українській поезії займають Павло Тичина і Максим Рильський, може й ще поруч них Евген Маланюк. Тож якось незапримічено виростав і виріс новий великий поет, сьогодні безперечно один з найбільших: **Микола Бажан.**

В умовинах совєтської дійсности донедавня поезія Бажана це така відрадна поява, що нею повинні зацікавитися найширші круги, яким доля української поезії не байдужа.

Від троха ще наївних молодечих віршів першої збірки „17-тий патруль", що вийшла в 1926. р. в Києві, цебто тоді, коли Бажанові було ледви 22 роки, від цих несміло „екзотичних" і „американських" віршів у роді поеми — „Повісти про містера Юза і про трампа Джека" помітно-корисно відбивають дальші збірки „Різьблена тінь" (1927.) і „Будівлі" (1929.). Але вже й у першій збірці вражає одне: динаміка Бажанових віршів.

У тій збірці Бажан присвячує свою увагу передусім проблемі мистецького оформлення віршів. Тут може занадто підпадає він під манеру літературної школи Максима Рильського. Визволяється зпід цього впливу лише в глибоких віршах історіософічної тенденції („Кров полонянок", „Розмай-Зілля" й ін.), тенденції подібної у дечім до Маланюкової.

На ввесь ріст стає поет щойно у третій збірці, у „Будівлях". Тут і майстерність поезії, особливо метафор і римів і історіософія поетова доходить до повного виразу, особливо в чудовій поемі — триптиху „Будівлі". Дає він тут розкішну картину-аналізу давноминулих епох, готику й латинського середньовічного життя („Собор"), українського гетьманського бароку („Брама") й сучасного чи майбутнього будівництва та доби („Будівництва"). Не менше глибокі та могутні своєю надуманістю, динамікою напруження й конфліктів та своїм матеріяльним виразом такі речі як історіософічне „Слово о полку" або „Розмова сердець", чи присвячені складній проблемі поетичної творчости „Нічний рейс", чи „Моєму друговії".

Для нас цікаві особливо „Слово о полку", де тісно звязується з українським материком Галичину, та „Розмова сердець" із різким протиставленням України — Росії й української віри російському „православію":

„На смітниках чужих твоя сконала Русь
Собакою голодною й худою...
...Святий городовик і пристав ницих душ,
Цей лицемірний Бог Распітуна й Малюти
Мене не подола, за ним я не піду
В його нудний участок для покути.
І я знущаюся, глузую і сміюсь
З наглядача тюрми, що ви її назвали
Струнким і ясним словом — „Русь".
— — — — — — —
Ти кажеш, що я твій, а я клянусь — готовий
Двулике серце розламать навпіл
І дати псам напитися із жил,
Коли є крапля там твоєї злої крови.
— — — — — — —
І зашморгом шляхи всі заплелись
Оцим христосникам, хлистам і богомолам.
Столоначальникам, убивці, сутенерики,
Раби раба і служники слуги,
Сини російської великої істерики,
І всеросійської великої нудьги
Всесвітнє падло і вселюдська гнусь,
Здихайте у своїй зачиненій конурі!
Повстала у вогні, у герці, в крові й бурі
Вкраїна інша й інша Русь!"

В таких обставинах з такою отвертістю й силою смів протиставитися Москві лиш один украінький поет — Шевченко.

Але в Бажана скоро наступає **заламання.** Він не пішов далі шляхом Шевченка, що в наші часи веде вже, правда, не у надкаспійські степи, а на соловецьку каторгу, шляхом, що ним теж пішло багато сучасних українських поетів.

Бажан замісць життя вибрав згодом романтику.

Але й у світі містичної фантастики він веде борню й — терпить. Веде борню між двома примарами-фікціями: між Гамлетом і Достоєвським. Мара Достоєвського налягає на нього, давить і ламає. З того боку читається Бажанова поема „Гофманова ніч" (друкована в „Літературнім Ярмарку" М. Хвильового 1929. р.) не як поема про німецького романтика Анадея Гофмана, а просто як поема про авторову трагедію.

Ще блиснеє соняшна українська ясність думок і почувань поета історіософа у „Сліпцях" („Червоний Шлях" 1933.), бо Бажан дає у цій іторичній поемі, поруч багатого й барвного й вірного в побутові деталі життя-буття касти українських кобзарів, теж глибоку, але й надиханy важким траґізмом історіософічну синтезу минулого України. Та „Сліпці" остались незакінчені...

А тимчасом останній акорд творчих зусиль Бажана вже зовсім інший. У збірці „Пять поезій" (Харків 1935.) мара Достоєвського побіджає остаточно Гамлета в поетовій душі. Він рішається на остаточний крок і піддається зовсім цьому московському демонові. Мара Достоєвського, що повисла зморою над Україною й поетом, що звязує їх з Москвою („бо я — то ти, бо ти і я — завжди одно і нам у парі йти...") побіджає теж поета: — Остання з „Пятьох поезій" це вже поема про Кірова, передостання вже лише переклад з жидівського... — („Новий Час").

Є. Ю. Пеленський.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що квартальні збори відбудуться в суботу, 14. березня в У. Н. Домі, 217 Іст 6 вул. в годині 8-мій ввечір. Кождий член обовязково має прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. На цих зборах буде відчит п. Данильченка. Довгуючим членам приґадуємо, щоб вирівнали свої довги. Нових членів приводіть на час. Не забувайте вписати своїх дітей до Соза. При цій нагоді приґадуємо членам, що тікета на представлення вже готові. Вашим обовязком є розібрати тікета, бо більше зборів не буде перед представленням. Неприявний на зборах член, буде зате відповідальний згідно зі статутом. — Д. Костишин, секр.

ТОЛІДО, О. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 165, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 15. березня в 2-гій годині пополудні в Міжнароднім Інституті, в Й.В.К.А. будинку, при Джеферсон і 11-ті вул. Напоминаємо всіх членів, щоб прийшли на збори, бо маємо важні справи до полагодження. — В. Гавриляк, предс.; Лев Білан, кас.; Марія Корнова, секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За лютий 1936).

I. Прихід:

З перенесення	$ 74.92
Прихід в лютім	4,069.83
Разом	$4,144.75

II. Розхід:

а) Висилка до краю:		
1) Визвольна боротьба	$1,675.00	
2) Рідна Школа	850.00	
3) Лемківщина	500.00	
4) На покриття коштів нового процесу у Львові	240.00	
5) Інваліди	200.00	
6) Для засуджених у варшавськім процесі	150.00	
7) Політичні вязні	70.00	
8) Народний Дім в Розношинцях	50.00	
9) Родині засуджених у Варшаві	30.00	
10) Шпиталь ім. митроп. Шептицького	30.00	
11) Рідна Школа в Бережанах і Коржелиці по $15, разом	30.00	
12) Просвіта	25.00	
13) Музей Визвольної Боротьби	25.00	
14) Письменники	25.00	
15) Дівоча бурса у Львові	25.00	
16) Народний Дім в Зарубинцях	20.00	
17) Пласт у Празі	10.00	
18) Дітям іміґрантів у Варшаві	10.00	
19) Кошти листів і висилки	23.55	$3,988.55
б) На бюст Шевченка для Музею Тов. ім. Шевченка у Львові		37.69
в) Книжки		1.02
г) На ціли в Америці		9.15
д) Удержання канцелярії		25.00
Разом		$4,061.41

III. Зіставлення:

Загальний прихід у лютім	$4,144.75
Розхід	4,061.41

Остається в касі Обєднання з кінцем лютого 1936 р. . . . . . . $ 83.34

Обєднання Укр. Організацій в Америці.

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина перша.

— 23 —

За пів години були в низу. Йшли, значить, швидко. При виході з лісу налізли на табори й кухні. Там метушня. Поборхалися понад залізницю. Коло залізного мосту зупинилися й я глянув на годинник. Щойно пів восьмої. Тут недалеко вже сестра Василина. Зайти, чи не зайти? Не знати. Мало часу. Спізнюся, а тих там і викинуть із скелею під небо. Краще вперед. Хуртовина окутала нас з ніг до голови снігом, так, що ми подібні на снігові баби, які виліплюють діти. Наткнулися ще на один вогник. Я зупинився знов. Зупинились і всі решта. Вогник мигнув й зник, ось знов мигнув. У думці так само мигнув і заворушився спомин. Він звязаний із сонливим вечором, білою панною й дотиками її пальців. Далі непогожі осінні дні, гончий пес, мох, що пахне фосфором. Ще далі шибеники, біла хустина на двірці, війна. Душно стало. По обличчю спливали великі краплі засніженої води. Втягнув у груди по можливості більше повітря, подав команду й пішли.

А світло, що мигнуло перед очима не зникає. Чим далі рухаємося вперед, тим більш настирливо лізе воно до очей. Ось уже зовсім близько. Наштовхнулися на поваленний частокіл. І тут я виразно відчув намір переступити його, а коли перешкаджатиме, розбити й зайти до хати. Переступив. Сад. Оглодані вітром дерева дико розчепірили свої віти. За мною, хлопці! Тут затишок. Відпічнемо та й закуримо.

Всунулися під накриття засипаної снігом веранди. До душі зазирає освічене тепле вікно, під ногами пустотливо гоняться рештки гірських вітрів, крутяться, бавляться, ніби маленькі котики.

Зайду. Обтер мокрою рукавицею обличчя, притулився до вікна й хукнув на нього. — Стійте, хлопці тут, а я зайду до хати. До найстрашнішого наступу не готувався так довго, як тут. Закликав до себе всю хоробрість, яку тільки мав. І так перший раз у житті увірвався в дім забороний.

Цілий океан тепла, запахів гарячої кави та вина линув на мене, коли переступив поріг. У кімнаті дим циґарок, на стіні старшинські одяги, зброя, на стільці вичищені з високими холявами чоботи й остроги.

Назустріч, широкими певними кроками, ступав високий, стрункий мужчина. Узутий у мягкі капці, штани військові, сорочка звичайна без комірця, а на ній підтяжки.

— Ви хто? — запитав різко й певно.

Рапортую. Мужчина підносить руку й, вказуючи гострим пальцем на двері, кричить:

— Геравс! Гальо! Гер Шнайдер! Занотуйте імя того капораля.

Ніби зпід землі зявився гер Шнайдер, у нього великі руді брови і такоїж барви бльокнот. Моє прізвище загомоніло по хаті.

І тут сталося те особливе, чого я найменше сподівався. Коло мужчини пліч у пліч, у таких же мягких капцях, зявилася Йонашівна. Вона такаж струнка, як і той мужчина, лише трошки нижча. Вона стоїть від мене в профіль. Бачу її, подібний на знак запиту, висок, нагадали ту мармурову жінку, яку колись бачив у парку в Галичині. Вислухала, в чім річ і зовсім щільно підходить до мене. Голос її дзвенить тонко й пахуче.

— Це ви, Цокан?

— Так є! відрубую по-вояцьки.

— Котрий?

— Дмитро, ласкава панночко!

Подумала. Довгий мужчина в капцях мовчки стоїть коло неї.

— Це ваш брат Павло? Так? Цікава його бачити. Здається, що я вас десь зустрічала?

Моя память блискавкою запропонувала їй свої послуги.

— Ааа! — протягнула й засміялася. Ви гарно все памятаєте. Ви тут сам?

Відповів. — Пане Шнайдер, звернулася до того таки з рижим бльок-нотом. Закличте тих людей до хати. Гальо! Ганна! Кава там ще є?

Ніто диня, ніто мідний місяць висунувся зза дверей.

— Є, панночко.

— Пане лойтнант, звернулася вона до довгого в капцях. Допоможіть їй, будь ласка.

Я, розуміється, встиг зблиднути й почервоніти наново. Мизкость тіло моє витягнулося в струну. Назва „лойтнант" говорить більше, ніж звичайна сорочка. Я швидко затарабанив і старанно визвірив очі.

— Сховайте їх і не бійтесь, — тикнула вона пальчиком у моє перенісся. — Чого ви так визвірилися?

Я знищений. Подібний на велику маллу, стояв розгублено, а з мого одягу й узуття стікали потоки води. При кожному моєму русі, сніг куснями обривався й падав на блискучий поміст. Виступила на сцену якась суха, чорна жінка й підозріло дивиться на брудні калюжі під моїми ногами. І саме в той час навстежінь позіхають двері й до середини вваловуються три величезні кусні снігу.

— Це, каже Йонашівна, це Цокан. Знаєш, мамусю, це брат того Павла, який наробив колись стільки гармідеру. Чорна жінка покивала головою. Прибула кава. Я розгравав разом із снігом і розливався по помості. Кріс, мої речі й мокрий плащ, сякітак утримували мою вояцьку подобу. І осоромившися до останньої можливості, покірний кожному темброві шовкового голосу, дозволив собі випити чашку кави, дозволив, щоб „гер лойтнант", який у цей мент, почував себе не краще від мене, з солодкою усмішкою, турбувався нами, маючи нагоду полюбуватися, як вояки хлещуть каву, проливають її нетренованими руками, і брати це все як невинну химеру розпещеної панночки.

20.

Аж коли опинилися під гострими поривами вітру, який охолодив мою голову, я зрозумів усе те, що сталося. Отже там чекають на смерть люди! Скоріше вперед! І ми швидко йшли, борхаючися у глибокому снігу. Я гнав попереду, бо на мені лежала вся відповідальність за цей випадок.

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

АМЕРИКАНСЬКА НОВИНКА.

З міста Гелена, в стейті Монтана, телеґрафують до нюйорських ґазет, себто з віддеглости яких 2,000 миль, що там сталася небувала пригода. Одну жінку напали роди. Її чоловік зложив її на санки та потягнув дві милі до сусіда, де вона без лікарської помочі вродила дитину.

Це в американців новинка. В багатьох краях східньої Европи така подія не новинка. Там новинка, як дитина родиться з лікарською помічю.

Якби там помістили в газеті таку новинку, то неодин читач сказав би: „А не говорив я, що люди на ніщо сходять? Ще до того дійде, що їх буде дванацять у печі молотити".

ЗАПРОТЕСТУВАЛИ.

Советський консуль у Харбіні, Манчуко, запротестував перед манчуцьким урядом проти мучення советських горожан, обвинувачених за шпіонажу.

Протест замітний з двох оглядів. Раз, що советський представник протестує перед урядом Манчука. Досі в таких справах совети правильно протестували перед урядом Японії, щоби показати, що, мовляв, Манчуко не незалежна країна, а щось гейби кольонія Японії.

Подруге, замітний протест Советів проти мучення советських горожан, бо советський уряд самий добре вміє своїх горожан мучити. Виходилоб, що монополь на мучення горожан советської Росії має лише советський уряд.

Як у нашій поговірці: Я його самий не люблю, але ти мені його не бий.

ПРОТИ РАСОВОГО ГНЕТУ.

У так званім „Центральнім Клюбі" в Ню Йю Йорку відбулося заходами орґанізації укінчених студентів вищих шкіл, католиків, „симпозіюм" у расовій справі. Бесідники мали говорити на тему: Як рішити відношення рас в Америці?

Бесідники доказували, що одиноким способом вирішення расового питання в Америці є признання християнської програми раси. Цим вони натякали на те, що до всякої раси треба відноситись однаково.

Декого з бесідників на цьому „симпозіюмі" американські українці вже бачили на вічах проти переслідування українців під Советами. Варта би ще їх побачити на вічу американських українців проти переслідувань непольських національностей у Польщі. Тоді будемо зовсім певно знати, що бесідники справді щиро думають те, що говорять.

ПРАКТИЧНА ВАРТІСТЬ.

Коли польський публіцист Леон Васілевський виступає у Львові з публичним відчитом про польсько-українські відносини й у тому відчиті висказує надію, що незадовго ці відносини будуть спиратися на демократичні основи, то не можна з цього приводу попадати в захоплення, а треба знати правдиву практичну вартість такої заяви.

Не зменшуючи внутрішньої вартости самої розвязки питання, треба з практичного боку зазначити, що прелеґент належить до польської соціялістичної партії, котра нині не має впливу на біг офіційної польської політики. Нинішний уряд не держиться засад демократії, а зовсім інакших засад, що в дечому скидаються на фашистівські.

Навіть якби Васілевський і йому подібні дістали рішальний вплив у польськім уряді, то не можна бути певним, чи вони захотіли би переводити в життя засади демократії, котрі вони тепер, будучи поза урядом, голосять. Що такий сумнів зовсім оправданий, показує досвід українців хочби з самим Васілевським.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Звідомлення Злучених У. А. Орґанізацій м. Філядельфії.

Річні збори.

Шесті річні збори Злучених А. У. Орґанізацій м. Філядельфії відбулись в неділю, дня 1. березня б. р. Після відчитання звіту останніх місячних зборів обрано до проводу річних зборів гром. Т. Свистуна.

Звіт предсідника Злучених А. У. О.

Предсідник д-р В. Ґалан зазначив, що праця Злучених Орґанізацій велася в напрямку кращої внутрішньої орґанізації нашої громади та репрезентування її перед американським світом. Внутрішня орґанізаційна праця дала вже такі висліди:

а) Орґанізація молоді.

Старанням Злучених Орґанізацій переведено злуку нашої молоді, яка створила свою орґанізацію під назвою: Злучені Молодечі Клюби Філядельфії та тісно співпрацює зі старшим громадянством. Представники молоді входять у склад Управи Злучених Орґанізацій. Така співпраця дала нам уладити Виставу Народнього Мистецтва і Малярства та перевести так успішно перші — серед нашої іміґрації — атлетичні змагання молоді дня 4-го серпня минулого року у Дні Молоді. В цей спосіб наша громада розвязала питання співпраці старшого і молодшого покоління покищо дуже успішно і є запорука, що ця співпраця затісниться ще більше, коли в днях 5, 6 і 7 вересня наша громада буде витати у себе представників молоді з цілої Америки і Канади на Молодечому Конґресі і другому Дні Молоді.

б) Злука старшого громадянства:

Послідовне переведення засади політичної та релігійної терпимости принесло цей великий успіх, що сьогодня членами Злучених Орґанізацій є усі великі національні орґанізації, а їх представники не тільки беруть участь в нарадах, але і виконують вложені на них завдання.

Львину часть праці у минулому році виконувало наше жіноцтво, зокрема членкиці тов. Горожанок та Доньки України. Годиться теж згадати, що в минулому році поклали представники: тов. Горожан, бр. св. Юрія, тов. Любов, тов. ім. Володимира, тов. ім. І. Франка, тов. ім. Дм. Вітовського, Стрілецького Гуртка ч. 1, відділи ОДВУ і ці товариства треба вважати членами-основниками Злучених Орґанізацій. Ця злука і співпраця світських і церковних орґанізацій громади уможливила нам уладити День Молоді, Листопадове Свято, Протестаційне віче та закінчити нашу річну працю величавим Святом Злуки в неділю, 26. січня б. р. Для звеличання цього дня обєдналися всі українські хори Філядельфії до спільного виступу, щоб ним дати вияв нашої єдности і злуки. Ця злука сил видала вже свої корисні наслідки.

Американська філядельфійська преса радо поміщує новинки з українського життя, а американські установи запрошують нашу молодь до культурних виступів серед американської публики. З другого боку наша молодь — знайшовши заохоту старшого громадянства — горнеться до своїх орґанізацій та підготовляється до наступного молодечого конґресу.

Велику поміч у цій праці мали ми теж у головних наших допомогових орґанізаціях, а це в Українського Народного Союза, Українського Робітничого Союза, Провидіння та їх преси: Свободи, Юкраініен Вікли, Народної Волі та Америки, бо вони не тільки поміщували радо усі звідомлення, але і дали матеріяльну допомогу на влаштування Дня Молоді.

Впродовж року представник вислав 172 листи і звідомлення до преси.

Звіт секретаря.

Секретар гром. М. Рибак заявив, що по переведенні такої великої внутрішньої реформи нашої орґанізації в минулому році наша праця в наступному році повинна збільшитися на 100 відсотків. В цій праці не сміє бракнути одної орґанізації, яка називає себе українською. Крім звичайної секретарської праці та висилки поверх 500 листів секретар сповняв усю іншу працю, приділену йому в імпрезах Злучених Орґанізацій.

Звіт касієра.

Касієр Злучених Орґанізацій гром. М. Дубас повідомив:

1) Прихід в 1935 р. ____ $958.39
2) Розхід за 1935 р. ___ 772.72

Остається в касі З. О. з днем 15. лютого ____ $185.67

Крім ведення рахунків касієр виконував теж всю вложену на нього працю. Стан каси це найкращий доказ успішної праці Злучених Орґанізацій.

Збори рішили вислати негайно суму $40 на такі цілі: по $10 на інвалідів Української Армії, політичних вязнів, Рідну Школу та Визвольний Музей у Празі. Решта грошей має бути складена на чекове конто в банку.

Звіт контролі:

Від контрольної комісії здали звіт гром. Г. Грищишин і Н. Головатий, котрі знайшли усе діловодство в найкращому порядку. Тому однак, що гром. Головатий був рівночасно головою комітету Дня Молоді, то для провірення діловодства того дня вибрано окрему комісію, яка знайшла все у взірцевому порядку.

Вибір нової управи.

Висказавши подяку уступаючій управі повстанням з місць, збори вибрали через аклямацію таку управу на 1936 р.: д-р Володимир Ґалан; предсідник; пані М. Мельник і В. Наконечний, заст. предс.; М. Рибак, секретар; С. Яремко, заст. секр.; М. Дубас, касієр; панна С. Монастирська, заст кас.; контрольна комісія: пані М. Стасюк, гром. Головатий, Грищишин, Крутій і Хемій.

Другий День Молоді.

В порозумінню з Ліґою Молоді Північної Америки другий День Молоді відбудеться в Філядельфії з нагоди молодечого конґресу в понеділок, дня 7. вересня б. р., на атлетичнім полі школи Френкфорд. До участи у змаганнях запрошено нашу молодь зі Злучених Держав, Канади та старого краю. Окремі нагороди будуть проголошені окремо. По живій дискусії збори рішили звернутися з зазивом до молодечих орґанізацій, щоби вони відбули свої наради у Філядельфії **в один час** та взяли всі участь в **уладженню ОДНОГО** величавого **ДНЯ МОЛОДІ, а це 7. вересня б. р.**

Народні Свята.

1) Відділ 14 ОДВУ, Січ ім. Д. Вітовського та Стрілецький Гурток ч. 1 влаштовують Шевченківське Свято в неділю, дня 15. березня, відогранням песи Мати Наймичка. Дохід на народні цілі.

2) Концерт в 20-літню річницю смерти Івана Франка відбудеться в неділю, 24. травня, заходом тов. ім. І. Франка, при допомозі З. О. Дохід на видання творів Франка.

3) Листопадове Свято відбудеться в неділю, 1. листопада б. р. Уладженням свята має занятися Стрілецький Гурток ч. 1, при допомозі Злучених Орґанізацій.

4) Свято Злуки відбудеться в неділю, дня 24. січня 1937 р. Переведенням свята займеться управа Злучених Орґанізацій.

Орґанізаційні справи.

1) Членська вкладка на рік 1936 остається у висоті пять долярів.

Хори та молодечі клюби від вкладки звільнені.

Товариства, які ще не є членами З. О., повинні зголосити своє вступлення в члени на адресу секретаря: М. Рибак, 847 Н. Френклін Ст., Філядельфія, Па.

2) Наради Злучених Орґанізацій будуть відбуватися в потребі у звичайні тижневі дні.

Біжучі справи.

1) Запрошення до участи в конґресі Роб. Орґанізацій відкинено без дискусії.

2) Рішено скликати окремі наради горожанських клюбів для обговорення справи участи в надходячих виборах.

Управа Злучених Орґанізацій закликає усі наші наші орґанізації до усильної праці для добра нашого народу!

Управа Злучених А. У. Орґанізацій м. Філядельфії.

Мусій Степанчук.

МОЛИТВА ЗА УКРАЇНУ

Боже Могучий і Всесильний,
Творче і Батьку всіх істот,
Подай Державу Україні,
Осяй нас сяєвом з Висот!

Осяй нас світлом Твоїм з неба,
На шлях нас правий направ,
Щоб Вітчині ми у потребах
Могли служити й труд нести!

Ти дав нам жити в світі Твоїм,
В Твоїх руках всіх нас судьба,
Ти обявив всім людям своїм,
Що все життя — це боротьба.

Ти дав Давидові відваги
На Ґоліята йти у бій,
Бодри й нас в вірі, в імя правди
Дати пожертви за рід свій!

Кріпи в нас сили, влий завзяття,
Веди до чину, в боротьбу
На ворогів, на супостата,
За життя наше й свободу!

Дай з рабських пут нам істрястися,
Розкути душу невільну,
Під одним стягом всім зійтися
В НАЦІЮ СИЛЬНУ І ОДНУ!

Дай перед світа лицем стати
Народом вільним серед всіх,
В Вільній Державі дяку дати
Тобі, наш Творче в Небесіх!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ХОЧУТЬ НАС ЛАПАТИ НА БОЛЬШЕВИЦЬКУ ВУДКУ.

З редакційних відповідей вношу, що большевики далі підлизуються до наших народніх орґанізацій і до відділів У. Н. Союза та дурять їх якимсь „Народнім Конгресом".

Дивує мене як робітника найбільше те, що є між нами ще такі неосвідомлені робітники, що не добачують вовка, що вбрався в овечу шкіру. Що большевики хотілиб станути разом з нами, це природне. Ряди їх пустіють. Деж їм знайти нових жертв? Тільки в однім нашім національнім таборі. Тож не диво, що Москва видає нашим большевикам приказ входити між нарід, до народніх орґанізацій і там хитро вибиватися вгору, бо тільки таким чином буде можна внести в нашу іміґрацію нову баламуту.

Коли нашому народові треба якого конґресу, то є кому в нас про це подбати. Ось цеї осени буде конґрес „Обєднання". Там буде нагода порушити всі можливі справи. Там можна порушити справу ріжних реформ, протестів і т. п. А коли треба би було довести ще до якоїсь спеціяльної спільної акції, то й це можна там порушити. Ті, що стоять на національнім ґрунті, завжди можуть знайти спосіб, як поступати в критичних моментах нашої нації чи навіть в справах чисто американських. Але спільна мова може бути тільки з тими, що протестують рівно добре проти Москви як і проти Польщі й інших окупантів. Зїздитися, протестувати, а не заявитися проти поневолення України червоною Москвою, булоб національним злочином, зрадою українського народу й українських інтересів. Це таке ясне як сонце. І я дивуюся, що можуть ще знаходитися в нашім національнім таборі такі особи чи відділи, що цього не розуміють і дають себе обдурювати московським аґентам. Ми добре знаємо, як терпить наш нарід під Советами. Знаємо, що т. зв. український советський уряд навіть не запротестував проти польської „пацифікації", переведеної над українськими селянами в Галичині. Тому з такими, що потурають поневоленню України Москвою, нам не по дорозі. Нема з ними ніяких спільних нарад, ніяких конґресів, ніяких зїздів і ніяких поїздок.

Тимко Милещук,
Ню Йорк, Н. Й.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. Тов. св. Арх Михаїла, від. 85, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15. березня о годині 1-шій пополудні під ч. 43 Норт Вайомінг вул. Буде справоздання з діяльности руху відділу. Котрий член не може прийти, має повідомити урядників про причину неприявности. Товариство не буде платити місячних вкладок за ніяких членів. — Б. Типула, предс.; М. Поливка, кас.; О. Косьтюк, секр.

ВАЙТСТОН, Н. Й. Тов. Просвіта, від. 129, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 14. березня в годині 8-мій ввечір, в домі тов. Й. Драгана під ч. 15-30 Крос Ісланд Булеоврд. Є важні справи до полагодження, тому приявність кождого члена є конечна. Неприявний член заплатить кару згідно зі статутом. — М. Баран, предс.; А. Кавкас, кас.; М. Дзярський, секретар.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що квартальні збори відбудуться в суботу, 14. березня в годині 7.30 ввечір в гали У. Н. Дому, 214 Фултон вул. Обовязком кождого члена є прийти й виповнити свій обовязок та заплатити свою належитість. Буде справоздання уряду за 3 місяці, будемо принимати нових членів до Бр. і до Союза. Хтоб хотів вписати свої діти до Союза, хай зголоситься до секретаря відділу. — Я. Лещак, предс.; М. Маркович, к—ас.; П. Остапчук, секретар.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Січ, від. 282, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 15. березня в годині 2-гій пополудні в гали У. Н. Дому 1317 В. Фаєте вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо кілька справ до вирішення. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. Хто з довгуючих не прийде на збори і не вискаже причини, чому не платить, буде суспендований. — І. Лесюк, секретар.

НА ПАМЯТНИК МАРКІЯНОВІ ШАШКЕВИЧЕВІ

В лютім зложили на будову памятника Маркіянові Шашкевичові в Стемфорд, Конн., такі особи: о. Павло Процько (поновно) $20; о. Олександер Пик $50; о. Іван Ортинський $50; по $1: Мирон Сурмач, Йоахим Третяк, капітан Ник Ґовп, а тов. Дівчат Серця Христового в Ню Йорку $5. — Разом $128.

В попереднім звіті оголошено $270.

Зібрано до 1. березня $398. — На цю суму зложилися 12 жертводавців. А скільки зложать 250,000 українців у Злучених Державах?

Щоб прискорити збірку фондів, Комітет Будови Памятника просить священиків, комітети церковні, управи українських організацій, відділи товариств і братств, і всіх свідомих і рухливих громадян присвятити березень і квітень 1936 р. збірці грошей на будову памятника.

Кождій українській гр.-кат. громаді вишле Комітет лісту на збірки на руки місцевого священика. Організації і одиниці, котрі бажали би збирати жертви на власну лісту, хай голосяться на подану нижче адресу. Попри збірки від поодиноких добродіїв організації моглиб улаштувати на цю ціль такі імпрези, як базар, картовий вечір (карт парті), спільна вечеря або щось подібне.

Де знайдеться добра воля, там знайдуться й засоби. Серед чверть міліона українців чейже знайдеться кілька соток людей доброї волі. До них звертається комітет з проханням:

Пожертвуйте малу частину своїх думок, часу і труду будові памятника Маркіянові; розрухайте і загрійте своїх байдужих сусідів; поможіть витиснути на американській землі ще один тревалий слід по теперішній ґенерації американських українців.

За Комітет:

о. Филимон Тарнавський;
о. Лев Чапельський.

Письма в цій справі адресувати до о. Л. Чапельського:
415 Front St., Minersville, Pa.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

БРІСТОЛЬ, КОНН.

Коляда на Старий Край.

І цього року ми теж не забули підчас Різдва на старий край. Ходили колядувати тут роджені молоді хлопці, що покінчили гайскул, а це: А. Прухніцький, І. Каламін, М. Селеман і М. Пеленський. Згадаю, що М. Селеман не тільки колядував, але ще возив колядників без усякого винагородження. Коляду зложили: М. Савяк $3: С. Селеман, І. Александрович, І. Прухніцький по $2; Т. Піх $1.50; по $1: О. Каламін, М. Каламін, І. Бубрин, І. Прухницький ст., А. Губчик, І. Пеленський, П. Ліба, Т. Федор, Т. Гарасим, С. Конечко, М. Мацовка, О. Яцевич, Ю. Старенькевич, Г. Бубрин, Ю. Ґабріян,, Р. Сідка, а по 50 ц.: М. Бойко, Ю. Ґрамусяк, М. Шулер, А. Панчищин, Щутлер, М. Мечко, Й. Хоміцький; по 25 ц.: І. Баран, В. Баран: Разом $30.50, які вислано до Обєднання з таким призначенням: по $10 на визвольну боротьбу і інвалідів, а $10.50 для Рідної Школи.

І. Прухницький.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

На визвольну боротьбу.

Дня 15. лютого ц. р. відбувся ювилей 20-ліття подружого життя громадян Андрія і Юлії Боґус, влаштований заходом члениць Союза Українок, а це пані Кравчук і Проців. Забаву відкрив гром. П. Головчак, зложивши побажання. При вечері велися живі розмови на ріжні теми. Опісля зайшла розмова про Рідний Край та варшавський процес. Дальше забрав слово гром. П. Поливчак і візвав до збірки на допомогу тим, що й тепер наставляють ґрудь за рідну землю. Пані М. Олексик згадала ще за матері в краю, яких доньки падають жертвою ляцьких присудів. Наші матері в Америці повинні відчути отих матерей і їхніх доньок в старім краю, що жертвують своє життя для Вітчини. Збірку перевели: Марія Олексик і Гр. Кукіз.

Жертвували: Андрій і Юлія Боґус $2; по $1: П. Головчак, Друкевич, Пацьорка, Кравчишин, Гр. Кукіз, Мурила, А. Спішак, І. Сподар; по 50 ц.: М. Кукіз, М. Олексик, М. Когут, П. Поливчак, а решта дрібними. Разом $14.60.

Н. Декан.

—o—

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

На край — в память бл. п. А. Ґели.

Злучені хори, котрі приготовляються до концерту ім. Шептицького в Карнеґі Гол у Ню Йорку, зложили на вінець на могилу Покійного Андрія Ґели, бувшого диригента з Джерзі Сіти: Бруклин $5, Джерзі Сити $5, Елизабет $5, Йонкерс $5, Нюарк $5, Ню Йорк $5 і Пасейк $5. По заплаченню вінка позістало $10, які передається на Рідну Школу.

По похороні зійшлися на запрошення товариші Покійного, хор і приятелі до У. Н. Дому в Джерзі Сіті на перекуску, на якій згадали заслуги й працю Покійника. В доказ любови до Покійного зложили на Рідну Школу й на Буквар в Америці $26.

Зложили: д-р Л. Цеґельський $5; Т. Кськів, В. Гіль, М. Фатюк, В. Савіцький, Т. Онуфрик, С. Кот, К. Піддубчишин, О. Логин, М. Мельниченко, М. Косоноцький, І. Юрич, М. Кот. Г. Шустикевич, С. Гладкий, М. Жуковський, А. Онисик, А. Лупіняк, М. Матвіїв з Мекаду по $1; В. Малиняк, Н. Пігура й Р. Оліяр по 50 ц. Решта дрібними датками. — Разом $26. — З тих датків призначили на Рідну Школу $15, а $11 на Буквар. Разом вислано на Рідну Школу через Обєднання $25.

—o—

ВОНСОКЕТ, Р. АЙ.

На ріжні цілі.

Зі свята в память Ольги Басарабової і Наталі Кобринської переслано до Обєднання $15, а це по $5 на політичних вязнів, визвольну боротьбу і для матерей засуджених у Варшаві.

—o—

МІКІСПОРТ, ПА.

Жертва Клюбу.

На річнім засіданні Амер. Укр. Товариського Клюбу піддав член Михало Волос, щоб вислати з каси Клюбу дещо на старий край. Члени гадку радо приняли і призначили вислати до Обєднання $10, а то по $5 на Рідну Школу і бойову акцію.

Клюб цей зорганізували в 1933 р. Василь Кочкодан і Михайло Д. Волос. Не пожалували трудів, а тепер бачимо успіхи з праці, бо члени занинають краще розуміти, що ми всі є члени одної великої української нації, та що нам усім треба бути активними в народній праці. Мітинґи Клюбу відбуваються в домі В. Кочкодана. До уряду входять: **М. Волос,** предс., **П. Уриняк,** рек. секр., **І. Френци,** фін. секр., **А. Міхалек,** касієр.

Загадка.

— Яка ріжниця між блохою і слоном?
— ?
— Слон може мати блохи, а блоха слонів ні!

ПИТАННЯ І ВІДПОВІДИ

Питання: Моя жінка набула американське горожанство 1932 року, а ми подружилися 1928. Чи це правда, що в такім випадку муж може подаватись на повні горожанські папери без вибирання перших паперів?

Відповідь: Такі привілеї мають мужі американських горожанок тільки тоді, коли подружжя мало місце після 24. травня 1934 року, або коли їх жінки набули американське горожанство після тої дати.

У Вашім випадку Вам треба придержуватися звичайної процедури для натуралізації, а саме починати від подавання аплікації на перші горожанські папери.

Питання: Я прибула до Злучених Держав 1919 року, а вийшла замуж за натуралізованого горожанина 1921. Через те я стала ситизенкою. Минулого року мій муж розвівся зі мною судовою дорогою. Чи такий розвід касує моє горожанство? А коли так, то як можу ті права відзискати? Перше всього хочу знати чи можу дістати американський пашпорт на виїзд за границю?

Відповідь: Жінка, котра набула американське горожанство через подружжя з американським ситизеном, що було можливе тільки перед 22. вереснем 1922 року, не тратить своїх горожанських прав з перерванням подружжя через розвід. Розуміється, Ви остаєтесь надальше американською ситзенкою та є управлені дістати американський пашпорт на виїзд поза границі краю.

Питання: Я є натуралізованою американською ситизенкою та заручена з мужчиною, котрий живе в Европі, куди я пляную виїхати. На випадок, колиб ми там одружились, чи зможе він приїхати до Америки як позаквотний іміґрант?

Відповідь: Муж американської ситизенки може приїхати поза квотою тільки тоді, як вінчання відбулось перед 1. липня 1932 року. Коли це сталося після вименіної дати, муж має перше першенство як квотний іміґрант свого родинного краю. Крім того Вам прийдеться доказувати, що Ви добре стоїте фінансово та що Вам будучий муж не станеться тягаром суспільства після приїзду.

Питання: Мені здається, що чужинець, котрий приїхав до Злучених Держав нелеґально після 1. липня 1934 року, підлягає депортації будьколи, незалежно, як довго тут живе. Цікаво, чи найвищий суд Злучених Держав видавав коли осуд у того роду справі?

Відповідь: Найвищий суд Злучених Держав осуджує депортаційні справи на підставі іміґраційного закона з 1924 року та вповні піддержує рішення конґресу, щоб депортувати за нелеґальний приїзд після 1. липня 1924 року.

В конґресі вже давно внесено законопроект, щоб дозволяти на леґалізацію чужинців, котрі живуть тут десять років та показались льояльними і примірними на майбутніх горожан. Одначе ніхто не може вгадати, чи той проект буде коли ухвалений.

Питання: Один чужинець, нелеґально прибувши, оженився тут і виїхав за границю в надії одержання іміґраційної візи та леґального повороту. Він має запевнення, що по повороті дістане працю. Чи це не буде противитися законові про контрактову працю чужинців?

Відповідь: Загально кажучи, так воно діється у відношенню до чужинців, що контракту про працю не можна робити перед приїздом, але є певні виїмки. В такім випадку, коли чужинець був тут нелеґально та оставив Злучені Держави, щоб дістати іміґраційну візу від американського консуля за границею, Департамент Праці недавно рішив, що такий чужинець може робити договір праці перед поворотом, якщо він оставляє тут жінку або дитину та думає до них повернутись. Це відноситься тільки до тих чужинців, мужчин та жінок, котрі мають жінки чи мужів або малолітні діти у Злучених Державах.

Питання: Чужинця депортували за нелеґальний приїзд. Йому сказали, що він може повернутись після року, особливо тому, бо оставив тут жінку й дитину. Як скоро він може подаватись на приїзд?

Відповідь: Перше всього такий чужинець мусить дістати дозвіл від секретаря праці, щоби був управнений внести прохання на поворотний приїзд. Він може старатись про такий дозвіл будьколи після свого депортування, одначе не може приїхати перед укінченням року від часу депортації, навіть хоч петиція буде узгляднена.

ФЛІС.

Причина нервовости.

— Як жеж думаєте: що є причиною вашої нервовости? — питається лікар.

— Я думаю, пане докторе, що моя звичка ловити риби на вудку...

— Гм, то виглядає менше правдоподібне. Таж риболовля радше успокоює нерви...

— Гм, так, та хайби так пан доктор попробували ловити рибу без дозволу?!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 14. березня, в годині 7:30 ввечір. Кождий член обовязково має прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Члени, котрі ще мають тікети з балю, мають звернути їх, або за них заплатити, бо після цих зборів тікетів не будемо більше приймати, тільки гроші за них. Просимо приводити нових членів. На тих зборах будемо принимати без вступного. — М. Більський, предс.; С. Пелехатий, кас.; Д. Баґрій, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (117)

Тарзан уже більше не журився ні Джерієм, ні двома дівчатами, але журився своїм приятелем Томі Велшом, котрого він лишив у розколині скель, що вела в долину. Якби Томі Велш попробував піти за ним, не було би в тому великої небезпеки...

...Томі власне думав над тим, чи не піти йому тою дорогою. Довгі години він вижидав Тарзана, що пішов шукати Джерія. Поволі в ньому зростав страх, і накінець він постановив піти за ним. Томі кинув головою вгору з великою рішучістю й звернувся до таємничого розколу в скалі.

Як він пропав у розколині, два чорні драби висунулися зо своєї криївки та пішли за ним. Це були наємники Ґарета, начальника бандитів. Вони були відомі зі своїх підступів та мали на цілі прослідити Тарзана й Томія.

При вході до розколини вони задержалися та усміхнулися до себе. Вони вже могли представити собі, яка нагорода стріне їх з рук їх начальника, бо вони вірили, що Томі поведе їх до тайної криївки Тарзана, та що бандити за короткий час нападуть несподівано Тарзана.